

Juridik

8 april 2025

Madeleine Åberg Ekstam

Senior jurist / Senior affärsutvecklare livsjuridik

076-008 06 50 / 0491-76 88 40

madeleine.aberg@verahill.se

Varför är det viktigt med juridiken?

- Juridiken är det yttersta regelverket som sätter upp ramarna för hur två eller fler parter skall/bör förhålla sig till varandra
- Samma regelverk som gäller för alla i samma situation

Viktiga lagar att känna till

- GDPR – general data protection regulation
 - Syftet är att instifta ett skydd mot att den personliga integriteten kränks. Omfattar helt eller delvis automatiserad hantering av personuppgifter (dock även vissa typer av manuellt förda personregister). Datainspektionen övervakar. Skillnaden är att nu är det samma lagtext inom hela Europa. Ökade krav på information och möjlighet att neka att uppgifterna används. Koppling till mänskliga rättigheter rätten till privatliv

Lagar forts

- LOU – lagen om offentlig upphandling
 - Huvudsyftet är att hushålla med de offentliga resurserna. Konkurrensen skall utnyttjas på ett korrekt och rättvist sätt. Affärsmässighet – alla anbud skall behandlas lika. Anbud är hemliga under pågående upphandling
- KonkrL – konkurrenslagen
 - Förbudet för företag att samarbeta för att förhindra den fria konkurrensen.
Konkurrensverket till marknadsdomstolen

Lagar forts

- MFL – marknadsföringslagen
 - Huvudsyftet är att främja konsumenters och näringslivets intressen i samband med marknadsföring. Motverka otillbörlig marknadsföring gentemot konsumenter
- AvtL – avtalslagen (Lag om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område)
 - reglerar träffade överenskommelser mellan avtalsparter på det förmögenhetsrättsliga området.
- Distans och hemförsäljningslagen
 - Skyddar i första hand konsumenter mot "förhastade" köp .

Privaträttsliga lagar

- ÄktB – äktenskapsbalken
 - Reglerar bland annat makars förmögenhetsförhållanden
- ÄrvdB – ärvdabalken
 - Reglerar fördelningen av kvarlåtenskapen efter dödsfall

GDPR

- Tillämplig i hela EU
- Gäller behandling av personuppgifter
 - Går att koppla till person
 - Sammanställs i fil eller på papper
 - Uttryckligt samtycke
- Höga sanktionsavgifter
- Den registrerades långtgående rätt att utkräva uppgifter

Fysisk person

- Privatpersoner, vi alla som bär våra egna rättigheter och skyldigheter

Juridisk person

- sammanslutning av fysiska (eller juridiska personer)
- kan iklä sig egna rättigheter och skyldigheter
 - äga egendom
 - ingå avtal
- Exempel:
 - AB
 - Ekonomisk förening
 - Ideell förening
 - Stiftelse
 - Kommun/Staten

Personligt ansvar

- Primärt – fordringsägare kan kräva delägare utan att kräva bolaget först
- Solidariskt – delägare betalar för bolagets räkning, först kräva bolaget och om pengarna inte räcker kräva övriga delägare
- Obegränsat – såsom för egen skuld

Bolagsrätt

Olika bolagsformer:

1. Aktiebolag, **AB**

- inget personligt ansvar utom i vissa delar såsom skatt och sociala avgifter
- minst 25 000 kronor i aktiekapital
- registreras hos bolagsverket
- juridisk person

2. Handelsbolag, **HB**

- Solidariskt ansvar
- två eller fler som driver näringsverksamhet i bolagsform.
- Registrerat hos bolagsverket.

Bolagsrätt

Olika bolagsformer forts:

3. Kommanditbolag, **KB**

- form av HB,
- *komplementär*, obegränsat ansvarig + *kommanditdelägare*, visst kapital som är maxtak.
- Registreras hos Bolagsverket tillsammans med maxbeloppet

4. Enskild näringsverksamhet,

- inte juridisk person utan sammanflätat med egna ekonomin,
- obegränsat ansvarig
- registreras hos Skatteverket

AVTAL

- En överenskommelse mellan **två eller flera parter** som medför ömsesidiga förpliktelser och rättigheter för avtalsparterna
- Avtal kan inte ingås ensidigt

Exempel på avtal

- Leverantörsavtal
- Köp
- Anställning
- Kompanjonavtal

Avtal forts.

- Hur ingås ett avtal?
 - Grundstenarna: vem, vad, när och hur
 - Vilja att ingå avtal
 - Viljeförklaring, presentera sin önskan att ingå avtal
 - Motpartens uppfattning om viljeförklaring
- Går det att avtala om vad som helst?
 - I princip ja, en överenskommelse mellan två näringsidkare kan i stort sett se ut hur som helst
- Muntliga avtal vs skriftliga avtal
 - Avtalsfrihet råder och inga formkrav finns för de flesta avtal. Muntliga avtal är lika bindande som skriftliga. Skriftliga avtal är alltid att rekommendera då det genom ett skriftligt avtal finns bevis för vad parterna faktiskt kommit överens om

Avtalets uppbyggnad

1. Rubrik: Avtal XXX, Kontrakt XXX
2. Parterna, namn, organisationsnummer/personnummer, adress, telefon, e-post
3. Parternas avsikt och mål med avtalet
4. Vad avtalet avser, avtalsobjektet: är avtalet heltäckande för avtalssituationen?
5. Parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet
6. Tidpunkt när förpliktelserna senast skall vara fullgjorda
7. Tidpunkt när eventuella fel, förseningar eller dylikt senast skall påtalas
8. Eventuella vitesbestämmelser vid bristande fullgörelser
9. Eventuell dröjsmålsränta vid bristande betalning; ange procentsats och från vilken tidpunkt denna skall räknas
10. Eventuell reglering av force-majeure klausuler
11. Avtalets giltighetstid: Tills vidare eller viss angiven tid
12. Uppsägningsklausul, eventuellt skriftlighetskrav, uppsägningstid
13. Hur eventuell tvist skall lösas (förhandling mellan parterna i första hand, allmän domstol eller skiljenämnd)
14. Antalet exemplar avtalet upprättats i
15. Datering av avtalet, ort och datum
16. Undertecknande av samtliga parter (av firmatecknare eller befullmäktigat ombud) på samtliga avtalets sidor
17. Tidpunkt för avtalets ikraftträdande

Källa: <https://www.foretagande.se/gratis-foretagssmallar-dokumentmallar/upprattande-av-avtal-och-ogiltigforklaring-av-avtalsklausuler-guide-over-principer>

Avtal forts

- Pacta sunt servanda – avtal skall hållas
- Pacta non sunt semper servanda – avtal måste inte hållas under alla förhållanden
- Bevisbörda för träffat avtal, tolkningsfrågor
- 36§ AvtL generell regel för avtals giltighet/jämkning av avtal. Domstolen kan avgöra att ett avtal eller villkor i ett avtal oskäligt

36 § Avtalsvillkor får jämkas eller lämnas utan avseende, om villkoret är oskäligt med hänsyn till avtalets innehåll, omständigheterna vid avtalets tillkomst, senare inträffade förhållanden och omständigheterna i övrigt. Har villkoret sådan betydelse för avtalet att det icke skäligen kan krävas att detta i övrigt skall gälla med oförändrat innehåll, får avtalet jämkas även i annat hänseende eller i sin helhet lämnas utan avseende.

Vid prövning enligt första stycket skall särskild hänsyn tagas till behovet av skydd för den som i egenskap av konsument eller eljest intager en underlägsen ställning i avtalsförhållandet.

Första och andra styckena äga motsvarande tillämpning i fråga om villkor vid annan rättshandling än avtal.

I fråga om jämkning av vissa avtalsvillkor i konsumentförhållanden gäller dessutom 11 § lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden. Lag (1994:1513).

Anbud/accept

- Avtalslagens anbud-acceptmodell innebär att ett avtal kommer till stånd genom att en anbudsgivare ger ett anbud som antas genom en accept.

Vad utgör ett bindande anbud

- Jag erbjuder dig att utföra en tjänst/sälja en vara till dig till ett pris av x kronor. Erbjudandet kvarstår till måndag.
- Jag erbjuder dig att utföra en tjänst/sälja en vara till dig till ett pris av x kronor. Jag förbehåller mig dock rätten att skriftligen bekräfta att avtal slutits

Återkallelse av anbud

- Väldigt begränsade möjligheter att undgå bundenhet. Anbudsgivaren är ensidigt bunden i samband med att mottagaren erhållit anbudet

Accept

- Ett avtal kommer till stånd när accepten kommer anbudsgivaren till handa inom acceptfristen och den överensstämmer med anbudet.
- Sen eller oren accept kan anses vara ett nytt anbud.
 - Sen accept; överensstämmer med anbudet men lämnas inom fel tid. Anbudsgivaren väljer om han/hon vill bortse från förseningen och avtal kommer till stånd enligt det ursprungliga anbudet
 - Oren accept; avslag av anbudet. Acceptanten blir anbudsgivare. Om det nya anbudet antas kommer avtal till stånd

Att fundera på 5 min

- Hur många avtal har du ingått idag?
- När är ett avtal ingånget?
- Vad kan det få för konsekvens att inte upprätta ett skriftligt avtal?
- Vilka typer av avtal kommer vara relevant för just din verksamhet?

Köp

- Gentemot konsument gäller att alla villkor som ligger utanför lagens omfång och är till konsumentens nackdel är utan verkan. Lagen är tvingande till konsumentens förmån. Det är en skyddslagstiftning
 - I konsumentköplagen ställs höga krav på näringsidkaren att tillhandahålla tydlig information. Bevisbördan är omvänd, dvs näringsidkaren måste bevisa att felet beror på konsumenten. Konsumenten behöver således inte bevisa att felet fanns vid köpet om felet upptäcks inom sex månader från köpetillfället

Köp forts

- För köp mellan näringsidkare gäller köplagen. Köplagen omfattar inte uttryckligen köp av tjänster.

Riskens övergång

- Huvudregeln är att säljaren står för risken till dess att varan är överlämnad.
- Hämtningsköp – fel i varan måste föreligga när risken övergår
- Transportköp – inom samma ort eller område där säljaren vanligen ombesörjer transport, säljaren står risken under transport.

Anställningsavtal

- Vem är arbetsgivare
 - Anställningsavtal kan vara formlost (dvs såväl muntligt som skriftligt) vilket ibland gör det svårt att avgöra vem som är arbetsgivare. Dock kan sägas att den som betalar lön till någon annan är arbetsgivare och således iträder det ansvar som en arbetsgivare bär
 - Glöm inte arbetsmiljöansvaret

Anställningsavtal forts

- Vem är arbetstagare
 - Endast fysiska personer kan vara arbetstagare
 - Således skillnad mellan anställningsavtal och uppdragsavtal. Dock kan anställningsförhållande anses föreligga mellan uppdragsgivare och arbetspresterande i fåmansbolag

Kompanjonavtal

- Vad innehåller ett kompanjonavtal?
 - Jämförelse med innehållet i bolagsordningen och förhållandet till tredje man
- Familjerättens inblandning
 - Äktenskapsförord
 - Testamente

Vad är ett kompanjonavtal?

Ett civilrättsligt avtal mellan ägarna till ett bolag som talar om hur de skall agera. Det är alltså inte ABLs regler som appliceras på själva avtalet utan AvtL. Kompanjonavtal kan således jämkas enligt 36§ AvtL.

Kompanjonavtal binder inte bolaget, endast ägarna. Beslut fattade i strid med kompanjonavtalet är således inte ogiltiga. Resultatet av sådana beslut är således endast skadeståndsansvar

Vad innehåller ett kompanjonavtal?

1. Innehåll

- Bestämmelser om "spelreglerna" mellan ägarna
- Bestämmelser om utköp/hembud
- Bestämmelser om värdering av aktier – beroende av typ av verksamhet
- Bestämmelser om dödsfall
- Bestämmelser om delägares långvariga sjukdom

2. Jämförelse med innehållet i bolagsordningen och förhållandet till tredje man

- Bolagsordningen binder tredje man
- Bolagsordningen styrs av ABL
- Bolagsordningen är offentlig

Familjerättens inblandning

Äktenskapsförord:

Skydda aktierna vid bodelning och dödsfall

Testamente:

Skydda aktierna vid dödsfall. Skall delägarna ärva varandra eller har särskilda utlösenregler satts upp som måste kompletteras?

Att fundera på

Hur ser din familjesituation ut och vad kan du behöva komplettera med för avtal på det privaträttsliga området?

